

PROLETAREC

Entered a second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office at Chicago Ill. under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Office: 587 So. Centre Ave.

"Delavci vseh dežela, združite se"

Stev. (No.) 52.

Chicago, Ill., 8. septembra (September), 1908.

Leto (Vol.) III

"PRIJATELJI" DELAVCEV.

Čim bolj se bližajo predsedniške volitve, tem bolj se oglašajo "prijatelji" delavcev. Vse polno je; in različni so. To so "prijatelji", ki se niso čela pretečena štiri leta zmenili za delavsko stvar; da, pač gledali so na delavce iz visokega kakor na kak nižji svet, kterege se je treba ogniti, da se ne umaze ob njem. Cela štiri leta se niso ozrli na delavce, a sedaj pa prihajajo med nje — med iste umazane delavce! — in jim stiskajo roke: "Zdravo prijatelji! Be good!"

Mr. Taft je tak "prijatelj". Konvencija milijonarjev in veletrgovcev ga je nominirala kandidatom predsednika Rockefellerjeve stranke. Ta človek je bivši strojni sodnik in bivši vojni tajnik. Iz vsega njegovega javnega delovanja pozna ameriški delavec njegovo črno stran; za delavstvo ni še nikoli storil nič dobrega. Svoje "prijateljstvo" do delavcev je najlepše pokazal s tem, da je ob času velikega štrajba Pullmanovih delavcev 1894 izdal dolgo vrsto sodnih prepovedi (injunction), proti dotični organizaciji, vsled katerih je veliko število štrajkarjev moralo v zapor. Kronal je pa to svoje "prijateljstvo" lansko zimo v New Yorku ko je nekemu delavcu na vprašanje: "Kaj je storiti brezposelnemu in izstradanemu delavcu?" dal znati, da to "ve samo je!"

In sedaj se ta mož predstavlja delavcem kot njih — prijatelj. Najel, oziroma, milijonarji njegove stranke so najeli veliko vojsko agitatorjev, ki se predstavljajo delavcem kot "prijatelji" v Taftovem imenu. Najel je tudi časopisje. Kapitalistično časopisje dan dan vpije na vse pretege, kak "prijatelj" delavcev da je Taft. Sreča, časopisje je za to reklamo "prijateljstva" tudi mastno plačano.

Drugi tak "prijatelj" je Mr. Bryan. Tudi ta preži na predsedniški stolec. Bryana se pa že drži primke: večni kandidat; v svojem lovu za predsedništvom bo nedvomno dokraja osivel. Demokratična stranka, ktera je nominirala Bryana svojim kandidatom — oziroma, pri kateri je Bryan izpolnil svojo nominacijo, kajti to stranko ima on v žepu — se le po imenu loči od republikanske stranke; v resnici je pa ena in ista kapitalistična stranka: en zmaj z dvema glavama. To se je najbolj pokazalo v onih državah (Alabama) kjer vladajo demokratje: v teh državah delavci so ravna z organiziranimi delavci istotako tirano kakor v republikanskih.

Ali, Bryan hoče biti "prijatelj" delavcev po vsej sili, in zato si je najel med drugo drhaljo tudi par nemirnih, delavskih "voditeljev", ki tulijo v demokratski rog in delajo reklamo za njegovo "prijateljstvo."

Ta igra "prijateljstva" — kar smo že rekli — se na splošno končuje vsaka štiri leta: par mesev pred volitvami. Pred volitvami se začne kapitalist, kako je bil, brez moči, in da rabi mase, ako hoče ponovno obdržati kontrolo nad narodom. Treba je glasov. In za te glasove morajo spelirati na delavstvo, ki tvori največjo večino volilcev. Od tod

torej "prijateljstvo". Od tod sladke obljube, laskanje in seganje v polne blagajne.

Ampak to "prijateljstvo" — kar bi mogli delavci iz žalostne skušnjave vendar že davno spoznati — traja samo do volilnega dne — nič dlje. Takoj po volitvah, ko kapitalistični kandidati zasedejo izvoljena mesta, je vsako prijateljstvo fuč. Delavce se zopet po stari navadi izkorišča, preganja, zapira, tepe — stara mašina terorizma se spet vrti kot poprej. Saj so kapitalisti zopet brez skrbi za štiri leta.

Čas bi že bil, da delavci enkrat spoznajo republikansko in demokratsko "prijateljstvo". Komur ni letošnja republikanska kriza odprla oči in pokazala v pravi luči "prijatelje" delavcev okrog debelega Tafta, ta potem v resnici ne zasluži drugega, kakor da ostane, kjer je: v večni sužnosti! Delavčev edino politično orožje je glasovnica. In to orožje rabi delavec v tem slučaju samo enkrat vsaka štiri leta. A, kako malo ga zna ceniti. Vsak pameten delavec bi moral vedeti, da če se kapitalisti toliko pehajo za glasove, da mora biti glasovnica tudi zanj neprecenljive vrednosti.

Kdor torej glasuje za kapitaliste t. j. republikance ali demokratke, ta glasuje za gospodarsko krizo, za mezdnjo sužnost, za "bullpen", za izkoriščanje samega sebe in svojo lastno revščino. Delavec, ki proda svoj glas za bankovec ali glaž pijače kapitalistu, je največji izdajalec svojega razreda.

Proč torej s "prijatelji", ki se prikazujejo samo enkrat v štirih letih!

Tako je!

Štrajk premogarjev v Birminghamu, Alabama, je končan. Uboji delavci so docela poraženi. Njih unija je oslabiljena, skoro uničena, in tiranski lastniki premogokopov so jih celo pregnali iz hiš, ktere stoje na kompanijskem ozemlju.

Štrajkarji niso zakrivali svojega poraza. Držali so se moško. Toda kapitalisti so s pomočjo državne vlade, s pomočjo miličarjev in oboroženih krvnih psov postopali tako barbarsko, da so delavci morali odnehati. Alabama je od gubernorja pa do zadnjega krvnega psa demokratska država. Tam torej vladajo ljudje, za ktere se poteguje delavski "voditelj" Gompers, in kterm pri delavcih berači za glasove. Blazen bi bil vsak delavec v Alabami, če bi glasoval za svoje tirane!

Kar delavci ustvarijo, lenuhi vzamejo. Toda lenuhi se bodejo tresli, kadar delavci — ustanejo.

"San Francisco Star" prinaša vest, da so tamkaj preprečili samomor neki enajstletni deklici Louise Benson, ktera se je hotela usmrtiti, ko sta mesar in grocerist odrekla zadnji kredit njeni materi, ki se nahaja v največji stiski za življenske potrebe.

Ako glasujete za Bryana, ne bo vaš glas nič vreden, kajti Bryan ne bo izvoljen. Ako glasujete za Tafta, ne bo vaš glas tudi nič vreden, kajti Taft ne more niti neče storiti ničesar za vas.

Kdo je za brezposelne delavce?

Kaj vsebuje program republikanske stranke v prid brezposelnih delavcev?

Nič!

Kaj vsebuje program demokratske stranke v prid brezposelnih delavcev?

Trikrat nič!

Kaj vsebuje program socialistične stranke v prid brezposelnih delavcev?

Vsebuje tole: "Hipna državna pomoč za brezposelne delavce Grade naj se šole in kanali, pogozdujejo naj se pusta zemljišča, sploh naj država prične z vsemi koristnimi javnimi deli. Taki delavci morajo biti direktno v vladni službi, delati smejo le osem ur in dobivati unijsko plačo. Vlada naj posodi denar brez obresti državam in občinam za zvršitev javnih del. Vlada naj podpira tudi sklade strokovnih društev, da društva tem lažje podpirajo svoje brezposelne člane, da se tako omeji uboštvo med delavci, kterege je zakrivila slaba kapitalistična vlada."

Pozor sodrugi v Chicagu!

Čikaški češki socialisti prirejajo veliko slavnost, ki se vrši 13. septembra (nedelja) t. l. popoldne v Pilsen parku, 26th St. in Albany Ave.

Češki sodrugi se zberejo na voglu Loomis St. in 18. Pl. (Vodakova gostilna) od koder se vrši velika parada z godbami in zastavami po vseh ulicah do imenovanega parka.

K tej paradi, ki se prične ob 1 1/2 uri pod., in slavnosti na parku vabijo češki sodrugi vse socialistične organizacije v Chicagu. Med temi je povabljen tudi naš slovenski socialistični klub, kteri je na svoji zadnji seji 22. avg. enoglasno sklenil, da se vdeleži parade in slavnosti polnoštevilno in je svoj sklep tudi že prijavil tajniku pripravljanega odbora českich socialistov.

Sodrugi! Ker je ta slavnost, kakor nam poročajo češki sodrugi, tudi prvi korak jesenske volilne agitacije za našo stranko v Chicagu, — v parku bodeta glavna govornika soodr. James H. Broiver, socialistični kandidat za gubernorja v Illinoisu in znana agitatorica Mother Jones — je naša bratska dolžnost, da se res polnoštevilno vdeležimo te parade in piknika. Vsak sodrug in somišljenik naj bo v nedeljo 13. sept. točno ob 12:15 v naših prostorih pri soodr. Mladiču, 587 So. Center av., od koder bomo odkorakali na zbirališče českich sodrugov.

Nihče naj ne izostane! Na plan vsi!

Fr. Podlipec, taj.

Nekdo poroča, da se je blaznost v Zedinjenih državah povečala v zadnjih 50 letih za 300 odstotkov. To je ravno tista doba v kterej vlada republikanska stranka s svojim blaznim sistemom.

Danes vladajo kralji in predsedniki s pomočjo kapitala. Zlato, ne možje, vlada danes svet!

JUDEŽEVE LAŽI

Samuel Gompers, predsednik organizacije American Federation of Labor, kteri je po Judežovo izdal načela razredno zavednega ameriškega delavstva in kteri zdaj lovi organizirane delavce na demokratski lim, je zadnji teden v "Federationistu", glasilu omenjene organizacije, raztrosil infamno laž, da "za posebni agitacijski vlak socialistične stranke prispevajo tudi republikanski politikarji." To je kapitalna laž, ki se lahko prime z roko. V fond za "posebni rdeči vlak" prispevajo delavci, ki so člani stranke. "Chicago Daily Socialist" sedaj objavlja dan za dnevom v eni koloni imena in kraje darovalcev z darovanimi svotami, in Judeži a la Gompers sedaj lahko prepričajo — samo ako hočejo! — da se za "posebnim rdečim" ne skriva noben kapitalist. V fond se je do sedaj nabralo okrog \$10.000, kar je zadostovalo za vožnjo po Zapadu; nabrati se pa mora še enkrat toliko, da zamore "posebni rdeči" nadaljevati svojo agitacijsko pot na Izpadu.

Razredno zavedni delavci se lahko smejejo Gompersu, kteri vsled onemogle jeze, ko mu organizirano delavstvo v vedno večji meri obrača hrbet, raznaša take laži o socialistični stranki.

"RED SPECIAL"

"Posebni rdeči" vlak žanje velikanske uspehe. Povsod koder se ustavi, sprejmejo sodruga Debsa velikanske trume delavcev. Udeležbe pri volilnih shodih so nad vse sijajne. Najsijajneša je pa bila do sedaj udeležba v Kansas City, Mo., kamor je dospel Debs s "posebnim rdečim" 3. sept. 8000 oseb je prišlo na shod, ki se je vršil v dvorani Convention; in vsi ti ljudje so plačali tudi vstopnino. Ko je stopil soodr. Debs na oder, priredila mu je ta silna množica ljudi burne ovacije. Časnikarski odbor, ki se nahaja na "posebnem rdečim", poroča, da so Debsovi shodi sploh povsod obiskani najmanj dvakrat bolje, kakor se je pa pričakovalo. Le tako, naprej sodrug Debs!

Novo morilno orožje.

Pavel Mauser, priletni izumitelj znane puške, ki je dobila po njem svoje ime, je spet izumil novo vojaško puško, koje "velika prednost" obstoji v tem, da se z neko avtomatično pripravo lahko odda 25 strelav drug za drugim. Puška je rabljiva tudi za posamezne strele, in ostane potem magazin s 25 patronami v rezervi. Novo morilno orožje je le nekoliko težje od sedanjih pušk, ki so v rabi v nemški armadi.

Glasom uradne statistike iz Washingtona, D. C., je l. 1907 znašala produkcija bogastva v Zedinjenih državah na vsako osebo, bodisi moški, ženska ali otrok povprečno \$11 na dan ali \$2451 na leto. Brat delavec, kje je tvojih \$2451!

Mr. Sherman, republikanski kandidat za podpredsednika, je rekel, da ljudstvo vlada. Ako res ljudstvo vlada, zakaj je pa potem toliko ljudstva brez dela in brez življenskih sredstev??? Ne, ne, Mr. Sherman, danes še vladajo gospodje kapitalisti!

Sodrugi na delo!

Pozivljajo se vsi slovenski socialistični klubi, da po svojih možnostih takoj pričnejo s prirejanjem volilnih shodov in z volilno agitacijo za našo stranko. Socialistična volilna kampanja za jesenske volitve je sedaj v polnem tiru. Najsvežeja naša dolžnost je torej, da tudi slovenski socialisti gremo z vsemi našimi močmi v ta veliki politični boj, kteri nam sicer še letos ne prinese zmage, vendar pa bode velike važnosti za naše bodoče delo, in nam bode gotovo zagotovil zmago prej kot je pa pričakujemo.

Na delo torej! Naloga vsakega socialističnega kluba je da skliče volilni shod v svoji naselbini kar najprej mogoče, a če je možno — zlasti v večjih naselbinah — tudi večkrat. Na te shode naj se vabijo rojaki, ki so državljani t. j. volilci. Čitajte in tolmačite jim platformo in program socialistične stranke in prepričajte rojake, da edino naša stranka ima resno voljo zboljšati bedno stanje delavcev in rešiti delavski razred iz mezdnje sužnosti.

Ne zanudite niti najmanje prilike, sodrugi. Naprej za osvoboditev proletarijata! Naprej za industrijno in gospodarsko svobodo, ki ima nadomestiti današnje satansko izkoriščanje po kapitalizmu!

Sodrugi, vsi v boj za našega kandidata sodruga Debsa!

Včeraj je bil takozvani "Labor Day". To je kapitalistični praznik ameriškega delavstva. Praznovali so ga kapitalisti in naravno tudi oni delavci, ki še vedno verujejo v republikansko "prosperiteto." Brezposelni delavci gotovo niso bili veseli tega "praznovanja".

Taft je kandidat velikih milijonarjev. Bryan je kandidat malih milijonarjev. Debs je pa kandidat organiziranih delavcev. Slovenski delavec, koga boš ti volil!

Pekel je revščina, toda duhovni najmanj prigujejo proti temu pravemu peklu.

Najnaprednejša letéča mašina, kar se jih je do zdaj iznašlo, je — republikanska prosperiteta. Nahaja se v zraku že čez leto dni....

Srečen, čez vse srečen je Mr. Taft! Vse kohorte kapitalizma so z njim. Harriman je z njim. Rockefeller je z njim. Morgan je z njim. Rogers je z njim. Ruski car je z njim. In sam satan je z njim.

DENARJE V STARO DOMOVINO

POŠILJAMO:

za \$ 10.35	50 kron
za \$ 20.45	100 kron
za \$ 40.90	200 kron
za \$ 102.25	500 kron
za \$ 204.00	1000 kron
za \$ 1018.00	5000 kron

Prilazina je vtiča pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izpolnjujejo kr. postni hranilni urad v 11. do 12. dne. Denarje nam pošliti je najprilazneje do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske pa Do mention Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

Frank Sakser Co.

109 Greenwich St., New York

6104 St. Clair Ave., N. E.
Cleveland, Ohio

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA
LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba
v Chicago, Ill.Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, 75c za
pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.Oglaš po dogovoru. Pri spremembi bivaliteta
je poleg novega naznani tudi STARI naslov.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by
South Slavic Workmen's Publishing Company
Chicago, Illinois.JOHN GRILEC, President;
JOHN PETRIĆ, Secretary;
ANTON PRŠERN, Treasurer.SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada,
\$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries
\$2 a year, \$1 for half year.
ADVERTISING RATES on agreement.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC"

587 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Strahovi.

Svarilo vsem rodoljubnim Sloven-
cem.Opomin vsem dobrim katoličanom.
(Ponatis iz R. P.)

Dalje.

Kdo še ni slišal prismojene
trditve, da socialna demokracija
uničuje roko delstva in da hočejo
socialni demokratje proletarizirati
srednje stanove? Čes: Kadar bodo
na svetu sami proletarci, zmaga
socialna demokracija...

Tudi to je tak strah, ki ga sli-
kajo na vse stene. Pa je žalostno,
da se tresejo ljudem hlače pred
takimi strahovi, kajti v svojem
trepetu ne vidijo tistih strahov, ki
hodijo res po svetu in bašejo ljudi
v svojo vrečo kakor parkelj na Mi-
klavžev večer.

Srednji stanovi propadajo, to
je že res. Ampak ne uničuje jih
socialna demokracija, ki bi jim le
rada odprla oči. A večinoma miže
taki ljudje, kakor tisti veliki tič v
Sahari, ki skriva glavo, pa potem
misli, da ni nevarnosti, če je ne
vidi. Nekoliko več možganov bi se
pa vendar lahko prisodilo ljudem,
kakor noju.

Kapitalizem in velika industri-
ja sta nerazdružljiva. Z veliko in-
dustrijo ne more mala obrt trajno
konkurirati, kajti sto je bilo od
nekaj več, kakor ena: mali moj-
stri so v tem popolnoma podobni
delavcem, da si ne morejo kupo-
vati tistih velikih in dragih stro-
jev, ki jih rabijo bogate tovarne
in konec je ta, da se mora mala
obrt umakniti veliki industriji. Ne,
ker hočejo socialni demokratje, am-
pak ker je kapitalizem močan.

Poglejmo doma v velika mesta.
Na tisoče je bilo tam krojaških
mojstrov, ki so delali za privatne
naročnike. Tekmovali so med se-
boj, ampak stvar ni bila prehuda;
če ni bilo dela za deset pomočni-
kov, ga je bilo vsaj za dva in ob
tem se je že živelo. Pa je prišla
velika manufaktura. Ljudje so za-
čeli hoditi v velike prodajalne,
kjer je gotovih oblek na izbero, za
vsako velikost in vsake kvalitete.
Človek dobi obleko takoj, ni mu
treba parkrat pomerjati, čakati,
jeziti se, če ni mojster gotov o
pravem času i. t. d. Vse je bolj pri-
ročno in navadno tudi ceneje. Sa-
mostalni mojstri, izvzemši nekatere,
ki so slučajno "slavni", so iz-
gubili svoje naročnike in zaslužek,
s tem pa tudi samostalnost. Veseli
so morali biti, če so jih velike
trgovske sprejele v službo in posta-
li so "Stückmeisteri". Kje pa je
razlika med njimi in pomočniki?
Komaj v imenu!

Socialna demokracija razlaga,
da je tako in zakaj je tako, straho-
petneži pa kriče: Socialna demo-
kracija je kriva!

Srednji stanovi pa imajo tudi

"dobre prijatelje, ki razumejo
socialna vprašanja tako kakor za-
jee na boben. Oni hočejo rešiti
malo obrt in zahtevajo zakone, ki
naj ustavijo razvoj kapitalistične
industrije.

Kako neki, ljudje božji? Vsi bi
se krotali, če bi prišel človek in
bi dejal: "Prepovedati se morajo
železnice". Kdo pa verjame, da je
to mogoče? Takrat, ko so napra-
vili sedanjo južno železnico, pred
okroglimi šestdesetimi leti, je ta
nova kočija odjedla kruh nešte-
tim voznikom. A sinovi teh voznikov
bi se danes sami lepo zahvali-
li, če bi se odpravile železnice.

Živ krst ne verjame, da bi bilo
to sploh mogoče. Pa je vendar tudi
železnica plod tehničnega in kapi-
talističnega razvoja. Kako naj se
pa ustavi razvoj kapitalizma na
katerem koli drugem polju? Mi-
ljarde ne požirajo samo vinarjev,
ampak tudi milione. Ne le male
obrtnike, temveč tudi manjše ka-
pitaliste uničuje veliki kapitali-
zem.

Tako je kakor v vodi: Malo ribi-
co požre večja, to pa še večja. A-
merikan, "trusti" so znali spraviti
produkcijo raznih izdelkov popol-
noma v svoje kremplje in ob tej
koncentraciji je šel tudi marsika-
teri bogatin rakom žvižgat in ža-
bam gost. A naše akcijske družbe,
naši karteli so samo začetki "tru-
stov". Kakor se je postavil kapi-
talizem v Ameriki, tako se postavl-
ja tudi po Evropi in kdor se z
bikom bori, je morda junak, mo-
drijan pa ne.

Os, okoli katere se vrti ves ta
proces, so pa delavna sredstva.
Noben mali obrtnik si ne more na-
praviti takih kakor velekapitali-
sti, seveda tudi noben delavec ne.
Ker je ločen od delavnih sredstev,
ne more delavec užiti plodov svo-
jega dela, mali obrtnik pa ne kon-
kurirati z veleindustrialecem. V
modernem gospodarstvu odločuje,
kdor ima delavna sredstva, kdor
jih nima, je pa suženj. Rešiti se
sužnosti, se torej pravi: Dobiti de-
lavna sredstva.

To je strašno, kajne da?

Ali pa ni bolj strašno, trpeti že
danes bedo, pa vedeti, da bo otro-
kom še hujše, ker se bo kapitali-
stična še povečala? Danes je mali
mojster fižol in krompir: v par
letih sin še kaše in močnika ne bo
imel.

Ampak socialna demokracija —
to so strahovi!

Kdor hoče po silo biti slep, mu
ni moči dati zdravega vida. A de-
lavci ne ostanejo slepi. Pa se vsaj
ne čudimo, če delavci napredujejo
s svojimi "strahovi", drugi pa
propadajo. Dalje.

WAHRMUND OV GOVOR.

Priobčuje Ivan Kaker.

(Dalje.)

Opozarjam torej še enkrat na
velike zveze, opozarjam na ne-
utajljivo dejstvo, da je zavladalo
v katoliški cerkvi že pred davnim
časom in vlada še danes razsežno
in mogočno gibanje, ki je popolno-
ma zamorilo, vzvišene in idealne
elemente verskega življenja, zase-
jalo pa v razne, surove pojme, —
stremljenje, ki se opira na široke
ljudske mase ter jih organizira v
to svrhu, da jih zamore vsak čas
izigrati in napodobiti v boj proti
izobražencem. — ki popolnoma ne-
prikrito zahteva, da se izobraženci
vsaj na videz postavijo na dušev-
no stopnjo širokih nevednih mas,
— in ki z vsemi temi sredstvi sku-
ša končno ustaviti vsak duševni
kulturni razvoj, ker vidi v tem na-
predku grobokopa cerkvene po-
svetne moči, čemur se pa sicer ne
čudimo nič.

Jasno je, da pušča tako gibanje
na vseh toriščih današnjega soci-
jalnega življenja več ali manj ob-
čutne posledice za sabo. Najbolj
pa se njegov pogubonosni upliv
občuti seveda na polju vzgoje in

izobrazbe same, koje glavna zada-
ča je baš neprestano stremljenje
po vedno večjih duševnih napred-
kih.

Tako si stojita ultramontanizem
in moderno vseučilišče že sama na
sebi v najostrejšem nasprotju. V
nasprotju, kateremu se celo v ča-
sih najtišjega miru često ni mogo-
če izogniti.

Koliko bolj pa se je še moralo to
nasprotje poostri — zlasti v
Avstriji — od takrat, odkar se je
načrt za ustanovitev katoliške vi-
soke šole v Solnogradu približal
za korak svojemu uresničenju, od-
kar je papeštvo s svojo uničevalno
vojno proti modernemu bogoslov-
ju (t. z. modernizmu) napovedalo
pravzaprav vsemu modernemu
znanstvu neizprosno boj na življe-
nje in smrt; in odkar se je konč-
no, da je mera polna, na zadnjem
katoliškem shodu javno proglasila
še osvojitve vseučilišč.

Kdo bi se torej pač čudil, da so
na naših vseučiliščih videli v vsem
tem le nezastlišano izzivanje; da se
tudi še potem niso pomirili, ko je
neki katoliški diplomat iznašel za
izraz "osvojitve vseučilišč" kasne-
je pohlevnejšo formulo "enako-
pravnost katoliškega svetovnega
naziranja"?!

Kdo bi se hotel čuditi, da se je
pri tej priliki rodilo uprašanje, kaj
da je pravzaprav to takozvano ka-
toliško svetovno naziranje, s po-
močjo katerega in za katerega se
naj izvojujejo današnje visoke
šole?

In v odgovor na to uprašanje je
bilo posvečeno predavanje, kate-
ro sem imel dne 18. januarja t. l.
— mimogredé omenjeno, ne za ti-
rolske kmete ali klerikalee iz Ino-
mosta, tudi ne za zborovanje ka-
kega "političnega agitacijskega
društva", kakor se je blagovoli-
l izraziti gospod državni pravdnik,
marveč za večinoma akademično
izobraženo in moderno mislečo ob-
činstvo, — in to predavanje sem
potem obelodanil tudi v posebni
brošurici.

Predvsem torej to predavanje
in ta brošura — besedilo je doslov-
no enako — ni imela pomena ka-
kega napada, temveč obrambe. To
se mora pač naglasiti.

S to obrambo se je hotelo poka-
zati:1) v čem obstoji pravzaprav
takoimenovana katoliško svetov-
no naziranje,2) s kakimi sredstvi vodi zlasti
papeštvo boj za to naziranje,3) da nima ta boj za in proti
takozvanemu katoliškemu svetov-
nemu naziranju sploh prav nič
opraviiti z vero v pravem in res-
ničnem pomenu.

(Dalje prih.)

Izkoriščen delavec z glasovnico
je podoben človeku, ki hodi ob
najhujšem dežju z zaprtim dežni-
kom.

Ako si za svoje delo odvisen od
drugega človeka, tedaj si njegov
suženj.

Frank Kvasnička

Trgovina z železnino, raznim orodjem
in pohištvo. Popravlja peči.643-645 W. 18th St.
Chicago, Ill.Najbolje in najc-
neje obuvalo kupite
priJohn Kiofata
631 Blue Island Av.
CHICAGO.Sprejema tud po
pravila.

Nizke cene!

Vse parobrodne družbe so zni-
žale cene za prekmorsko vožnjoKdor rojakov želi potovati v staro domovino
naj se v tej zadevi obrne na:

Frank Sakser Co.

109 Greenwich St., New York.
6104 St. Clair ave., Cleveland, O.

Slovenec in Hrvatoma!

naznanjamo, da izdelujemo raznovrstne

obleke, po najnovejšem kroju. Unijsko delo; trpečno in lično

V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k pa

daji v delokrog oprave — oblek.

Pridite in ogledajte si našo izložbo.

Z vsem spoštovanjem

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena
z najboljšimi pijačami, unij-
skimi smodkami in prostim prigrizkom.]Dvorane, za društvenene seje, svatbe,
zabavne večere, veselice itd.

Potujoči rojaki vedno dobro došli.

Priporočam se vsem v mnogobrojen,
obisk!

Frank Mladič

587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Spomin na ženitvanjski dan.

Sezona ženinov in nevest prihaja. Če se ženite, je važno za vas,
da si omislite dobro sliko kot spomin na vaš ženitvanjski dan. Dobro
sliko, da boljše ne morete dobiti, vam izdela

izkušen fotograf,

391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO.

Ima večletno skušnjo in izdeluje najfinejše fotografije po zmeraj
cenah.

TELEFON CANAL 287.

USTANOVLJENO 1883

Vestnik

Edini slovenski
ilustrovani list v
Ameriki. Izhaja
dvakrat na mesec na 16 straneh. Ce-
na mu je samo \$1.00 na leto, 50c na pol
in 25c na četrt leta. — Naslov: "Vest-
nik", 9 Albany St., New York, N. Y.

Joseph Kratky

739 Loomis St., Chicago, Ill.

Izdovalec najfinejših
vsake vrste.

Na debelo in drobno.

Stranka

JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA

Glasom sklepa eksekutive "Jugoslovske socialistične zveze" na mesečni seji 5. sept. se odslej objavi imenik klubov v stranki- nem glasilu "Proletarec" vsled skrajnega prostora v listu samo enkrat na mesec.

z sedežem v Chicagu, Ill.
Glavni tajnik: John Petrič, 718 W. 34th St., Chicago, Ill.
Vsa poročila in dopisi, tišči se so socialistične stranke ali posameznih klubov naj se pošiljajo na gorenji naslov vsakega tajnika.

IMENIK socialističnih klubov podrejenih Jugoslovske Socialistične zveze v Chicagu:

Jugoslovske socialistični klub šte. 1, Chicago, Ill. Frank Podlipiec, fin. tajnik, 569 N. Halsted St. Redna mesečna seja vsako četrto soboto v mesecu, v prostorih sodr. Fr. Mladiča, 587 E. Center Ave.

Slovenski socialistični klub šte. 2, Chicago, O. Ivan Kravanja, tajnik, Box 101. Redna mesečna seja vsako sredo v mesecu v prostorih sodr. Ivana Kravanja.

Jugoslovske socialistični klub šte. 3, Conemaugh, Pa. Štefan Zabric, tajnik, Box 305.

Jugoslovske socialistični klub šte. 4, La Salle, Ill. Valentin Potisek, tajnik, 1231 Main St. Redni seji sta 1. in 3. nedeljo v mesecu; 3. nedelja je posvečena za nasement.

Jugoslovske socialistični klub Bo- leštev šte. 5, Claridge, Pa. John Ba- lič, tajnik.

Slovenski socialistični klub šte. 6, Cumberland, Wyo. John Bahčič, tajnik, Box 33.

Slovenski socialistični klub šte. 7, Murray, Utah. Edvard Hofman, tajnik.

Jugoslovske socialistični klub šte. 8, Bofya, Wash. Martin Bogataj, tajnik.

Slovenski ženski socialistični klub Zvezdara šte. 9, Chicago, Ill. Mary Miller, tajnica, 674 W. 21st Pl. Redna seja vsako prvo in tretjo nedeljo v me- scu, v prostorih sodr. Fr. Mladiča, 587 Center Ave.

Slovenski socialistični klub šte. 10, Aurora, Ill. Frank Praprotnik, tajnik. Redna mesečna seja vsako tretjo ne- deljo v mesecu, v prostorih sodr. Jože Kolenc, 586 N. Broadway St.

Slovenski socialistični klub Zmaga šte. 11, Cumberland Camp No. 2, Wyo. Anton Jelovčan, tajnik. Redne seje se vsako zadnjo nedeljo v mesecu ob 1 uri popoldne v finski dvorani.

Slovenski socialistični klub Proleta- ra šte. 12, Glencoe, Wyo. Frank Če- lje, tajnik.

Slovenski socialistični klub Rdeči prapor šte. 13, Ely, Minn. John Puš, tajnik, Box 55.

Slovenski socialistični klub šte. 14, Calmet, Mich. Jos. Hočvar, 2 Thorn St. (Tamarack), tajnik.

Slovenski socialistični klub šte. 15, Waukegan, Ill. John Gantar, 530 Mar- ket St., tajnik.

V smislu sklepa izvrševalnega odbora Jugoslov. soc. zveze se pri- poroča vsem soc. klubom, ki pri- padajo tej zvezi, da volijo na vsa- ki mesečni seji novega predsed- nika.

Društvo "Prosveta".

Pred enim tednom se je ustano- vil v Chicagu novo izobraževalno društvo "Prosveta", katero ima let namen gojiti petje, dramatiko, igranje, godbo, telovadbo in ljud- ske univerzo ali predavanja. Društvo bo torej obstalo iz več odsekov a svojimi posebnimi od- borji; vsi odseki volijo pa zopet svoj centralni odbor. V centralni odbor, ki se je volil stalno na usta- novnem shodu 29. avg., so izvolje- ni sledeči gospodje: Frank Krže, predsednik; Jos. Jesih, podpred- sednik; Louis Hren, tajnik; Frank Mravljica, zapisnikar; Frank Udo- vič, blagajnik.

Med svobodomiselnimi rojaki v Chicagu je za "Prosveto" pre-

cej navdušenja; takoj na ustanov- ni seji se je vpisalo 25 članov. Ču- jemo, da se hoče "Prosveta" že meseca novembra t. l. pokazati javnosti z izbornim gledališko pred- stavo. Novemu društvu se je pri- klopila tudi stara slov. čitalnica, ki je že delj časa hirala.

Chicaške sodruge, katere veseli sodelovati pri enem ali drugem odseku "Prosvete", vabimo, da pristopijo zraven. Članarina je dvojna: podporni člani plačajo 25c, aktivni ali izvršujoči člani pa 10c na mesec in sicer zadnji samo za dobo prvih treh mesecev, potem pa nič več. — Novemu društvu želimo veliko napredka.

Odrpito pismo Slovencem.

Slavni direktor Collins, N. Y. Medical Instituta: —

Prosim oprostite mi, da Vam toliko časa nisem sporočil o uspe- hu Vaših zdravil. Rabil sem zdra- vila natanko po predpisanih na- vodilih, katera so mi tudi pomaga- la do popolnega zdravlja. — Bo- dite uvjereni, da Vam bodem hva- ležen za skrb in trud, katerega ste imeli z menoj, dokler me ne bode krila mati zemlja. Tudi mojim rojakom Vas bodem priporočal, ker sedaj vem, da ste zdravnik v pravem pomenu besede.

Toraj še enkrat nasrnejša hva- la za izvrstna zdravila in iskreni pozdrav Vaš iskreni prijatelj.

Albin Strnad,

Box 757.

Black Diamond, Wash.

V prejšnjem mesecu avgustu je umrlo v Chicagu 863 otrok v sta- rosti do enega leta. Vzrok: nečisto mleko, nečista hrana, — stariši v tvojceh, revščina, vročina, zadu- hla in smrdljiva stanovanja itd., itd. Z drugimi besedami bi se lahko reklo: 863 nedolžnih otrok je bilo sistematično umorjenih... Kapitalizem, kapitalizem, veliki so tvoji grehi!!

Listu v podporo.

Slovenski socialistični klub v Conemaugh, Pa., \$3.80.

Sodr. Anton Budna 50c.

Višje in višje.

V naših socialnih postojankah skušamo vsi plezati višje in višje in doseči napredek naših sosedov. Ta nagon je jako dober dokler imamo potrebna sredstva in moči; najdejo se pa mnogi, ki se skušajo zjednačiti s svojimi sosedi samo na zunanji pogled in gredo preko svojih mej. To uniči ne samo gmotno temveč tudi telesno mno- go moč in žena. Bodite torej paz- ljivi in v svojem boju nikdar ne dopustite, da bi oslabele vaše telo. Kakor hitro opazite, da ne morete sprejeti in prebaviti toliko hrane, kolikor je rabi telo za vzdržanje svoje moči, vzemite Trinerjevo a- meriško zdravilno grenko vino. Pripravilo bo vse organe do pravičnega gibanja in storilo iste močne za vršitev njih dela. To zdravilo je koristno v vseh bole- znih, ki se začnejo z zgubo apetita in telesne moči. V lekarnah. Jos. Triner, 616—622 So. Ashland ave., Chicago, Ill.

Podpirajte socialistično časopisje! Naročajte, čitajte in širite "Proletarca"! Priporočajte hrvat- skim delavcem "Radničko Stražo".

Velika delavska manifes- tacija čeških socialistov

se vrši v nedeljo 13. sept. 1908
v Pilsen Parku, 26. cesta in Albany ave.

Veliki obhod! Prične se z Loomis st. in 18th Place točno ob 12:30 pop.

SLOVENSKE SODRUGE PRIDITE VSI!

Vstopnice v park so: v predprodaji 10c, pri vhodu po 15c.

KUPUJTE PRI
Albert Lurie Co.,
567-69-71-73 Blue Island Ave.
CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z me- šanim blagom.

Zmerne cene vsak dan.

Valentin Potisek
GOSTILNICAR

1237-1st St., La Salle, Ill

Toči vse, gostilni podrejene pijače in se priporoča rojakom za obilen obliak. Postrežba točna in solidna.

M. Lacković in Fr. Smetko
378 West 18th St., Chicago

MODERNO OPREMLJENA SLOVEN- SKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROČERJA.)

Najboljši riž, kava, čaj, moka itd., sploh vsakovrstno domače in prekomor- sko blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj.

Na zahtevo razvažam blago tud na dom, za kar nič ne računim.

Pozor Rojaki Slovenci!

Prevzel sem na novo opremljeno go- stilno "TRIGLAV" od brata Mohorja.

Točim sveže pivo, domače vino in druge raznovrstne pijače, na razpo- lago imam moderno kegljišče in potu- jočim vedno pripravljeno prenočišče.

Postrežba točna in solidna. Pri- poročam se za obili obliak.

John Mladič,
617 So. Centre Av., Chicago, Ill.

Največa slavjanska tvrdka bander, zastav društvenih kap. prekoramnic, regalij in drugih stvari za društva

Pišite v slovenskem jeziku po moj 80 strani velik cenik katerega poš- lem zastoj.

Hermankovi praški

so najboljša zdravilo za glavobol in neuralgijo.

Ustavijo bolečine v 15 minutah

Cena 25 centov.

J. C. HERMANEK, lekarnik,
585 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Pozor Rojaki!

Gotovo pomoč v bolezni zadobite, ako se obrnete na Dr. R. Mielke-ja, vrhovnega zdravnika naj- starejšega in najzanesljivejšega zdravniškega zavoda za Slovence v Ameriki:

THE COLLINS N. Y. MED. INSTITUTA

On ima nad 40 letno prakso v zdravljenju vseh bolezni ter EDINI ZAMORE JAMIČTI za popolno ozdravljenje vsake notranje ali zu- nanje bolezni, pa naj bode ista akutna ali zas- tarela (kronična), kakor:

bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, jetrah, bolezni mehurja, vse bolezni v trebušni votlini, — potem v nosu, glavi in grlu, nervoznost, živčne bolezni, bolezni srca, katar, prehlad, težko dihanje, bronhialni, prsni in pljučni kašelj, bljuvanje krvi, nepravilno prebavo, neuralgijo, reumatizem, giht, trganje in bolečine po udih, zlato žilo, grižo, otekline, vodenico, padavico ali božjast, nemočnost v spolnem obče- vanju, polucijo, posledice onanije, šumenje v ošesih in tok iz ušes, gluhost, izpadanje las, mazulje, srbečino, lišaje, hraste in rane, vse bo- lezni na notranjih ženskih ustrojih, glavobol, neredno mesečno čiščenje, belitok, padanje maternice, neplodovitost i. t. d.

On edini na posebni moderni način hitro in zanesljivo ozdravi jetiko in sifilis, kakor tudi vsako tajno spolno bolezn moža in žene.

Zdravljenje spolnih bolezni ostane tajno. —

ZATORAJ ROJAKI! Ako ste bolni ali slabi ter Vam je treba zdravniške pomoči, ne odlašajte z zdravljenjem in ne obračajte se na zdravnike in zdrav- niške zavode, katerih delovanja ne poznate, ker tako brez koristi trošite težko prisluženi denar, temveč na- tanko opišite Vašo bolezen v svojem materinem jeziku in pri tem naznanite koliko časa traja, kako je nasto- pila in vse podrobnosti ter pismo naslovite na spodaj označeni naslov, potem smete mirne duše biti prepri- čani v najkrajšem času popolnega ozdravljenja. — Ako pa Vam bolezen ni znana, pišite po obširno knjigo ZDRAVJE, katero dobite ZASTONJ, ako pismu pri- ložite nekoliko poštnih znamk za poštino.

Vsa pisma naslavljajte točno na sledeči naslov:

THE

COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE

140 WEST 34th ST., NEW YORK N. Y.

ZEMANOVO "GRENKO VINO",

je najboljša zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti bole- znim želodeca, črev in ledvice, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE.

Izdelano iz najboljšega vina in zdravilnih zelišč.

ZEMANOVA "TATRA",

želodečni grenčec. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatran- skega gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želodčeve in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma.

Dobiti v vseh slovanskih salunih kakor tudi pri izdelovalcu teh najboljših zdravil.

Prodaja na debelo in drobno najboljša Californijska vina.

B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

Slovenci Pozor!

Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, krava- te, ovratnike ali druge potrebne reči za moške -- za delavnik i praznik, tedaj se oglašite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku.

Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

JURAJ MAMEK 581 Center Avenue, blizu 18. ul., Chicago

Kako je.

— Povprečna letna mezda vsakega tvorniškega delavca v Zd. državah znaša \$439 — ali manj kot \$1.50 na dan.

— V Združenih državah je 1,750.000 otrok med desetimi in petnajstim letom vpisanih v rudnikih in tvornicah.

— Nek multimilijonar v New Yorku si je sezidal hišo, ki ga stane \$4,000,000. Delavec s \$4 dnevne plače bi moral delatineprenehoma 3300 let, ako bi hotel kedaj zaslužiti štiri milijone dolarjev.

— Za oglaševanje v časopisih se potrosi v naši republiki vsako leto \$600,000,000. (V socialistični družbi bo oglaševanje popolnoma nepotrebno).

— Pet tisoč oseb v Združenih državah poseduje skoro eno šestinko vsega narodnega bogastva, t. j. kontrolira eno šestinko vsega denarja, zemlje, poslopij, rudnikov in industrije.

— Kapitalizacija velikih trustov znaša 20 bilijonov dolarjev, kar je četrtina vsega bogastva v deželi.

— Šest železniških magnatov kontrolira 90 odstotkov vseh železnice in teh šest kapitalistov zamore tudi narediti tovarniške cene za vse železnice v republiki.

— V Londonu živi vsaka četrta oseba od javne miloščine.

— V Združenih državah umrje vsako leto za jetiko 100,000 oseb. In jetika je že ozdravljiva bolezen.

— Vsa posestva v Združenih državah se cenijo na 100 milijard dolarjev. Na ta način pride na vsako tu živečo osebo posestvo v vrednosti \$1250.

— Profit je neplačano delo. V letih 1895—1900 je naredil Carnegie v svojih jeklnah \$130,000,000 profita. Samo l. 1901 je imel čistega \$40,000,000. Vsakoletni profit ameriških železnice znaša 300 milijonov.

Kapitalistično časopisje poroča dandanan na prvih straneh o umorih, samomorih, tatvinah, ropih, velikih prevarah, neštevilnih banquerotih, ločitvah zakonov, rodbinskih tragedijah, krvavih pobojih in atentatih goljufanju nevednega ljudstva itd. itd. — A isto časopisje pa piše na drugi ali četrti strani v ureniških člankih, da "je ta sistem najboljši, da drugače ne more biti, da živimo v dobi napredka in kulture — v dobi krščanske civilizacije, da je vse tako uredil pravi bog, in da je najbolje, da ostane vse tako — pri starem..." — Now, what do you think about that?

John Krika,

slovenski BRIVEC

v Chicagu, Ill.

570 So. Centre Ave.

Fino Opremljena Gostilna

z najboljšimi pijačami kaker z Atlas in Pilzen pivom, vinom in raznovrstnimi likerji, dalje s smodkami in prostim "lunchom".

Zastopstvo najboljših parobrodskih črt; prodaja parobrodskih listkov in pošiljanje denarja v staro domovino.

Postrežba točna in solidna.

Mohor Mladič

Novi prostor:

572 Blue Island Ave.

vogel Loomis St.

Telefon Canal 3214 Chicago, Ill.

JUNGLE

(Copyright, 1905, 1906, by Upton Sinclair.)

(Nadaljevanje.)

Jurgis žalostno odmaja z glavo.

"Ali Ti tukaj nočejo nič dati?"

Zopet odkima.

"Kedaj prideš ven?"

"Še tri tedne," reče Jurgis.

Deček se ozre neodločno naokrog. "Potem torej lahko grem?" upraša.

Jurgis pokima. Potem pa se nenadoma še nekaj domisli, seže s tresočo roko v žep in jo zopet ven potegne. "Na," reče in mu pomoli onih štirinajst centov. "To jim nesi."

In Stanislovas jih vzame, se nekaj časa še obotavlja in potem odide proti vratom. "Lahko noč, Jurgis," se poslovi, in Jurgis je opazil, da se odhajajočemu fantu noge kar zapletajo."

Jurgis še nekaj časa nepremično za njim zre, kakor na mestu ukovan. Potem pa se opoteče, a se ulovi za stol. Paznik se ga dotakne, in on odide spet na svoje delo — tolč kamenje.

XVIII.

Jurgis iz Bridewella ni bil izpuščen v istem času, kakor je pričakoval. Obsodba se je glasila tudi na plačilo "sodnih stroškov" v znesku poldruga dolara, — kajti "možje pravice" so zahtevali, da plača obsojenec tudi trudi za odvedbo v zapor, in ker Jurgis ni imel denarja, moral ga je s tridnevnim delom odslužiti. Zdelo se ni nikomur vredno, da bi mu to povedal, — in zdaj, ko je štel dneve in z nestrpnostjo čakal, kdaj mu zasine dan svobode, moral je dočakati presenečenje, da so ga, ko je prišla zaželjena ura, zopet mirno odvedli na kraj, kjer se tolče kamenje, in še norca so iz njega brili, ko se je drznil protestirati. Na vse zadnje je mislil, da se je najbrž moral usteti; toda ko je minil tudi drugi dan, mu je upanje splavalo po vodi; nahačal se je v stanju topega obupa, ko je prišel neko jutro po zajutrujki paznik, da mu naznani dan osvoboditve. Slekkel je torej jetniško obleko in zopet oblekel svoje stare, po gnoju smrdeče cape. In potem je šlišal z ropotom pasti v ključavnico jetniška vrata.

Stal je na stopnicah popolnoma zbezan; ni mogel verjeti, da je res, — da se zopet spenja nad njim sinje nebo, in da leži pred njim cesta odprta; ni mogel verjeti, da je spet svoboden mož. Toda zdaj ga je začelo zebsti in odpravil se je hitro na pot.

Zapadlo je snega precej, in zdaj je nastopilo južno vreme; pršelo je in vmes je naletaval droben sneg. Mrzla sapa je brila Jurgisu nasproti, ki ga je stresala do kosti in mozga. Tedaj ko je zdirjal z doma, da bi obračunal s Connorjem, ni imel časa, da bi vrgel na se površnik, in to je občutil potem, ko ga je policija sem in tja vlačila, dokaj bridko; njegova obleka je bila že stara in obnošena, gorka pa sploh nikdar ni bila. In sedaj ga je dež kmalu skoz in skoz premočil; snežnica je stala na obcestnih hodnikih šest palcev visoko, tako da bi vseeno imel v čevljih polno vode, četudi bi ne bili raztrgani.

Jurgis je imel v zaporu dovolj jesti, in tudi delo je bilo manj naporno, nego vsako drugo delo, ki ga je opravljal v Chicagu; vključ temu pa ni prišel k moči, — strah in žalost, ki sta mu glodala sree, sta učinkovala tudi na telo, in Jurgis je zelo shujšal. Mrz ga je sedaj stresal in drgetal je v dežju; roke je vtaknil v žep in skrivil hrbet. Bridewellsko ozemlje je ležalo zunaj pred mestom, in okolica se je kazala neobljudena in zapuščena; na eni strani je bil napeljan velik odvodni jarek, na drugi strani pa gosto omrežje železniških tirov, — nikjer kakega zatišja!

Ko je nekaj časa karakal, naletel je na razcepanega mladega potepina, katerega nagovori: "Čuješ-li, sinek!"

Mladič ga od strani zvito pogleda. — opazil je na Jurgisovi obrti glavi takoj, da ima pred sabo kaznjencea. — "Kaj pa hočete?" ga apraša z nestrannim glasom.

"Kodi se pride do klavnice?" ga upraša Jurgis.

"Jaz sploh ne grem tja," se mu odreže pridanič.

Jurgis nekaj časa pomolči, ves osupel. Potem pa reče: "Jaz mislim, katera cesta drži tjakaj?"

"Zakaj pa tega takoj ne poveste?" mu dá za odgovor; potem pokaze z roko proti severo-zapadu, preko železniškega tira. "Tukaj tja."

"Kako daleč je?" upraša Jurgis.

"Mi ni znano," odgovori oni. "Morda dvajset milj."

"Dvajset milj!" se začudi Jurgis. Hoditi bo moral vso pot peš, kajti odpustili so ga iz zapora brez vsakega centa.

Vendar ko se je odpravil na pot in se mu je kri ogrela, je pozabil na vse to, ker so ga mučile druge misli. Vsa ona strašna domnevanja, ki so ga preganjala v celici, so se sedaj spet vselila v njegovo dušo. Toda kmalu bo konec muk, — saj bo sedaj kmalu vse zvedel; in tiščaj je pesti v žep, ko je, sledeč vročemu hrepenenju, skoro v diru teklen naprej po cesti. Ona, — otrok, — družina, — hiša, — kmalu bo sedaj vsem tem zvedel polno resnico! In zdaj jim prihaja na pomoč! Kajti spet je prost, svoboden! Njegove roke so njegova last, in more jim pomagati, spet lahko sprejme s svetom boj za nje.

Ko je tako šel približno že eno uro, se je začel ozirati naokrog. Mesto je ležalo daleč za njim. Mestna ulica se je spremenila polagoma v ozelno cesto in šla proti zapadu; na desno in levo se je razprostiralo s snegom pokrito polje. Čez nekaj časa sreča farmarja, ki je prijel poln voz slame proti mestu; Jurgis ga ustavi.

"Ali drži ta pot proti klavnici?" ga upraša.

Mož se popraska po glavi. "Ne vem sicer prav, kje da ravno klavnice ležijo," pravi. "Toda gotovo so kje v mestu, a Vi greste od mesta proč."

Jurgis ga pogleda popolnoma zmedeno. "Reklo se mi je, da je to prava pot."

"Kdo Vam je to rekel?"

"Neki mlad fant."

"Ta Vas je gotovo potegnul. Najboljše je, da se obrnete in uprskate, ko pridete v mesto, policista. Jaz bi Vas vzel na voz, toda prihajam od daleč, in voz je težak. — Hi!"

(Dalje prih.)

Angleški epikal Upton
Sinclair Z avtorjevim
dovoljenjem prevaja
Ivan Kaker.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik.

Urađuje od 8—11 predpoldne

in od 6—9 zvečer.

885 So. Ashland Ave.

Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

PREMOG, DRVA in KOKS

PRODAJA

ALBERT DENMARK

Pisarna na voglu

Center Ave., in 18. ulica

Prodaja konj i konjskih oprav.

Telefon Canal 2248

594 S. CENTRE AVE.

CHICAGO, ILL.

POZOR! SLOVENCII! POZOR!

SALOON

s modernim kegljiščem

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah
in druge raznovrstne pijače ter unijske
smodke. Potniki dobe čedno preno-
čišče za nizko ceno.

Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovencem in drugim Slovanom
se toplo priporoča

MARTIN POTOKAR,

564 SO. CENTER AVE., CHICAGO

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni
in ranocelnik.

Izdravniška preiskava brezplačno—pla-
čati je le zdavila, 647 in 649 Blue Island
Ave., Chicago. Za dne ure: Od 1 do 3
popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicago
živeči bolniki naj pišejo slovenski.

MIRKO VADJINA, 392 W.

SLOVENSKO HRVATSKI BRIVEC.

Na razpolago so kopelji.

ALOIS VANA

— izdelovatelj —

sodovice, mineralne vode in raz-
nih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Priporočljivo!

Miners Bitters

TRIGLAV CHEMICAL WORKS

1648 W. 22nd St.

Dobiti je v vseh gostilnah.

DR. F. J. PATERA
Ordinuje: na severozah. voglu
ASHLAND IN MILWAUKEE AVE.
od 12. do 3. ure popol.; od 7. do 8.
ure zvečer v ponedeljkih, torkih, če-
trtkih in petkih.
Telefon Canal 180.

M. BOLTE,
IZURJEN ČEV LJAR

Popravlja stare čevlje, sprejema na-
ročila na nove, ter izvršuje to

hitro, lično, trpežno in po ceni
Priporočam se vsem Slovencem.

572 S. Centre Av., Chicago, Ill.

Vac. Tourek,
izdelovalec finih

Havana cigar.

Prodaja cigare na škatle. Naročila
se izvršujejo točno.

1210 So. Albany Av., Chicago, Ill.

Aka hočeš dobro naravno vino pri-
oglaši se pri

JOS. BERNARD-U

620 Blue Island Avenue

Telefon Canal 842

CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska
aka in importirana vina.

I. STRAUB

URAR

336 W. 18th St.,

Chicago, Ill.

Ima večje zalogo ur, veritke, pre-
nov in drugih dragotin. Izvršuje tudi
vankovrstna popravila v tej stroki p-
zelo nizki ceni.

Obiščite ga!

Importiran starokraj- ski tobak vsake vrste

Za cigarete, pipe in žvečenj-
Importirane cigare in cigarete.

Vse pristno in po zmernih cenah

Vac. Kroupa

479 W. 18th St.

Chicago, Ill.

Sveži kruh in fino pecivo dobite vs-
no v hrvatsko-slovenski pekarni

Curiš i Radačkovič

623 So. Throop Street

Vozi tudi na dom

CHICAGO

NOVA

SLOVENSKA GOSTILNA

pri FRANC CECHE.

Bojakom v Chicagu nannanjam, a
sem zopet odprl svoj novi saloon,
kterem točim vedno sveže pivo, doma-
vino itd. Dobre smotke na raspij-
Imam tudi prostorno dvorano za
selice, svatbe, zabavne večere itd.
poročam se v obilni obisk.

8 spoštovanjem

FRANC CECHE,

568 So. Centre Ave.

Chicago

Halo, Johny!

Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, k-
kjer je največ zabave. Ali še ne veš
da je največ zabave v GOSTILNI.

John Košiček,

590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Jože Sabath

advokat in pravni zastopnik v kaz-
skih in civilnih zadevah.

Pišite slovenski!

1628-1638 Unity Building

79 Dearborn St.,

Chicago,

Res. 5155 Prairie Ave.

Phone Drexel 7271.

Leopold Saltier

ODVETNIK

v kazenskih in civilnih zadevah

Auto Phone 6065.

Office Phone Main 3065

Residence Phone Irving 4

URAD: 27 METROPOLITAN BLVD.

Severozap. ogel Randolph

in La Salle ulice

Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

Pristno domaće vino

Belo vino 60c
Rdeče vino 50c
Rdeče staro vino 45c
Rmenno vino 55c

Posoda prosta. Te cene veljajo
jemalec od 50 galonov naprej; ali
cena pa niso tudi manjša naro-
Vino pošiljam proti predplačilu ali
C. O. D. po vsi Ameriki.

Priporočam se rojakom tudi za
moje lepo urejeme gostilne z izborni-
pijačami in z vedno pripravljenim
stom prigrizkom.

Za dobro in točno postrežbo, ki
tudi za pristnost vina jamčim.

JOSIP ZALOKAR

899 Edison Road N. E., Cleveland